

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLY VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI**

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI

Ro‘yxatga olindi:

№ _____

2023 yil“ ____ ” ____

“TASDIQLAYMAN”

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

_____Bozorov O.N.

“ ____ ” _____ 2023 yil

“IPAKCHILIK ASOSLARI”

fani

SILLABUSI

Bilim sohasi:	800000	– Qishloq, o‘rmon, baliq xo‘jaligi va veterinariya
Ta‘lim sohasi:	810000	– Qishloq xo‘jaligi
Ta‘lim yo‘nalishi:	60811300	– Qishloq xo‘jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi

Qarshi-2023

Fanning ishchi o'quv dasturi o'quv, ishchi o'quv reja va o'quv dasturga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchi: **X.Saidmurodov** – QarMII “Qishloq xo'jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi” kafedrası assistenti.

Taqrizchilar: **B.Jananov** – “Qishloq xo'jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi” kafedrası dotsenti, q|x.f.n.

Fanning sillabusi “Qishloq xo'jalik mahsulotlarini saqlash va dastlabki ishlash texnologiyasi” kafedrası yig'ilishida (bayon №____, _____2023 y.), Sanoat texnologiyasi fakulteti Uslubiy Komissiyasida (bayon №____, _____2023 y.) va institut Uslubiy Kengashida (bayon №____, _____2023 y.) muhokama etilgan va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i: _____ A.R.Mallayev

Fakultet kengashi raisi: _____ M.H.Hakimova

Kafedra mudiri: _____ M.H.Hakimova

“IPAKCHILIK ASOSLARI” fani sillabusi

Fan (modul) kodi IPASE2204	O’quv yili 2022-2023	Semestr 2	ECTS krediti 4
Fan (modul) turi Tanlov fan	Ta’lim tili o’zbek		Haftalik dars soati 4
Fanning nomi	Auditoriya mashg’ulotlari (soat)	Mustaqil ta’lim	Jami yuklama
Ipakchilik asoslari	60	60	120

O’qituvchi haqida ma’lumot

Kafedra nomi	Ekologiya va mehnat muhofazasi		
O’qituvchilar	F.i.sh.	Telefon nomeri	e-mail
Ma’ruzachi	X.I.Saidmurodov	+998912215974	xolmurodsaidmurodov77@mail.ru
Laboratoriya mashg’ulot	M.K.Ro’zieva	+998906079103	
Amaliy mashg’uloti	-		

I.O’quv fanining dolzarbligi va oliy kasbiy ta’limdagi o’rni

Ushbu fan ipakchilikning imliy asoslari va asosiy qonunlari, yetakchi olimlarning ipakchilik faniga qo’shgan hissalarini, ipakchilikda ilg’or va innovatsion texnologiyalarni qo’llanishi, ularning O’zbekiston ipakchiligidagi ahamiyati kabi o’ta dolzarb masalalarni qamrab oladi.

Ushbu dastur, ipakchilik va tutchilik sohasidagi kompleks jarayonlarning tasnifi, ularning bajarish uslublari, sohaning tarixi va rivojining tendensiyasi, istiqboli, yangi tuzatmalar barpo etish, pilla yetishtirish hamda respublikamizdagi ijtimoiy – iqtisodiy islohotlar natijalari va xududiy muammolarning pillachilik sohasi istiqboliga ta’siri masalalarini qamraydi.

“Ipakchilik asoslari” fani tanlov fanlar bilokiga kiritilgan bo’lib, yuqorida ko’rsatilgan bakalavryat ta’lim yo’nalishlari talabalariga 1 bosqichning 2-semestrlarida o’qitilishi maqsadga muvofiq va ular bilan uzviy bog’langan holda o’qitiladi.

II.FANNING MAQSADI, VAZIFALARI VA TARKIBIY QISMLARI

2.1. Fanning asosiy maqsadi va vazifalari

Fanni o’qitishdan maqsad – pillachilik sohasining asosiy xom- ashyosi bo’lgan tut daraxtining biologiyasi, morfologiyasi hamda yetishtirish texnologiyasini, ipak qurtining

rivojlanish davrlari, urug'ni inkubatsiya qilish, ekologik omillarni ipak qurtining rivojlanishiga ta'siri, qurt boqish agrotexnikasini, pilla o'rash va pillalarni terib topshirish, pillalarga dastlabki ishlov berish, ipak qurti kasalliklari va ularga qarshi kurash choralari, ipak qurtining asosiy zot va duragaylari, ipakchilikni ilmiy asosida rivojlantirish va pillachilikning iqtisodiy samaradorligini oshirishni o'rgatish.

Fanning vazifasi –tut daraxtining parvarishlash texnologiyasini, ipak qurtidan mo'l va sifatli pilla hosili olishning sir asrorlarini, qurt urug'ini jonlantirish, ekologik omillar : yashash joyi, harorat, namlik, yorug'lik, qurt boqishni mexanizatsiyalashni, kichik va katta yoshdagi qurtlarni boqish, qurt boqish mexanizatsiyani qo'llash, sifatli pilla yetishtirish, pillalarni terish texnologiyasi, navlarga ajratish, pillalarni qabul qilish va g'umbagini o'ldirish, ipak qurti kasalliklari va ularga qarshi kurashish choralari, ipak qurtining naslchiligi va urug' tayyorlash jarayonlar va ularning iqtisodiy ko'rsatkichlarini o'rgatishdan iborat.

2.2.Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviyligi

“Ipakchilik asoslari” fani tanlov fanlar majmuasiga ta'luqli bo'lib, talabalar uni 1-bosqichdada o'rganishadi.

Fan quyidagi fanlar bilan uzviy bog'langan: matematika va tabiiy (oliy matematika, informatika va axborot texnologiyalari, fizika va agrometrologiya, biologiya va genetika, ekologiya va atrof muhit muhofazasi, o'simlikshunoslik va paxtachilik), umumkasbiy tuproqshunoslik va agrokimyoy, dehqonchilik va meloratsiya, o'simliklarni himoya qilish, entomologiya, fitopotologiya) yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlik talab etiladi.

2.3.Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

Talabalarning “Ipakchilik asoslari” fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan, foydalanish, yangi informatsion - pedagogik texnologiyalarni tadbiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar, stendlar hamda fiksatsiya qilingan ipak qurtining yoshlari bo'yicha farqi va turli rangdagi qurtlarini namunalari hamda maketlaridan foydalaniladi. Ma'ruza va amaliy darslarda mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

III. O'QUV MATERIALLARINING TARKIBI

№	Mavzular	Qisqacha mazmuni	soat
1-modul. Ipakchilik asoslari 2-semestr			
1.	1-mavzu. Kirish. Fanning maqsadi va vazifalari	Respublikada pillachilik sohasini rivojlantirish to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining chiqargan farmonlari va qarorlari. Tutchilik va ipakchilik sohasida respublikamizdagi ijtimoiy-iqtisodiy islohatlar natijalari, hududiy	2

		muammolar va ilm-fan. texnika va texnologiya yutuqlari.	
2.	2-mavzu. Pillachilikni rivojlanish tarixi va tarqalishi. Ipak qurti biologiyasi.	Respublikada pillachilik sohasini rivojlantirish to'g'risida O'zbekiston Respublikasi Prezidentini chiqargan farmonlari va O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Maxkamasining qarorlari. Bu farmon va qarorlarni ta'lim va ishlab chiqarishdagi ahamiyati. Ipakchilik va tutchilik tarixi va rivojlanish tendensiyalari. Ipakchilik va tutchilik to'g'risida umumiy ma'lumotlar. Ipakchilik va tutchilik sohasida respublikamizdagi ijtimoiy-iqtisodiy islohatlar natijalari, xududiy muammolar va ilm-fan, texnika va texnologiya yutuqlari. Tut ipak qurtining hayvonot olamida tutgan o'rni, rivojlanish davrlari, turlari va yovvoyi ipak qurtlari.	2
3.	3-mavzu. Ipak qurti embriologiyasi.	Ipak qurtining jinsiy a'zolari va ularni morfologik-fiziologik diffrensiyasi. Ipak qurtini qurtlik, g'umbaklik va kapalaklik davrlaridagi jinsiy farqlari. Jinsiy belgilarini tanada joylashishi tartibi va morfologik ko'rinishi. Embriyoning rivojlanishi va hosil bo'lishi, tuxumini otalanishi. Ovogenez va spermatogenez jarayoni.	2
4.	4-mavzu. Inkubatoriyani tanlash va tashkil etish.	Inkubatoriyani turlari va tuzilishi. Inkubatoriyani tanlashda bajariladigan ishlar tartibi. Inkubatoriyani ta'mirlash va jixozlash. Inkubatoriyani ishni tashkil etish va inventar hamda asbob-uskunalarini joylashtirish. Inkubatoriyani dizinfeksiya qilish va ipak qurti urug'ini jonlantirishga qo'yishni rejalashtirish.	2
5.	5-mavzu. Ipak qurti urug'ini jonlantirish usullari. Jonlangan qurtlarni tortish va tarqatish tartibi.	Inkubatsiya to'g'risida tushuncha: urug'ni jonlantirish muddatni aniqlash. Urug'ni jonlantirish (inkubatsiya qilish) tartibi va usullari urug'ni jonlanishiga harorati. Namlik, havo va yorug'likni ta'siri. Jonlangan qurtlarni tortish va tarqatish.	2
6.	6-mavzu. Tut ipak qurtiga ta'sir etuvchi omillar. Ipak qurtini boqish agrotexnikasi.	Ipak qurtiga ta'sir etuvchi omillar. Ipak qurtiga havo harorati. Namlik, havo va yorug'likni ta'siri. Ipak qurtini oziqalanish maydoni va oziqani ta'siri qurtxonalari va ularni jixozlash qurt boqish uchun kerakli asbob uskunalar. Qurtxonalarni dezinfeksiyalash. Ipak qurtini yoshlari bo'yicha zarur bo'ladigan oziqa miqdori. Bargini tayyorlash	2

		va saqlash. Kichik yoshdagi qurtlarni parvarish qilish. Katta yoshlardagi qurtlarni boqish tartibi. Pilla o'rash agrotexnikasi. Pilla terish va topshirish.	
7.	7-mavzu. Pilla o'rash, terish, qabul qilish, navlarga ajratish va dastlabki ishlov berish.	Tirik pillalarni qabul qilish va pillalarga dastlabki ishlov berish va bazasining tuzilishi va ishlash tartibi. Tirik pillalarni qabul qilish tartibi. Tirik pillalarni davlat standart bo'yicha navlarga ajratish. Pillalarni g'umbagini o'ldirish usullari. G'umbagi o'ldirilgan pillalarni soyada quritish. quruq pillalarni sotish.	2
8.	8-mavzu. Ipak qurtining kasalliklari, zararkunandalari va ularga qarshi kurash choralari.	Ipak qurtiga kasallik tarqatuvchi mikroorganizmlar haqida umumiy tushuncha. Tut ipak qurtining bakterial kasalliklari tut ipak qurtining virusli kasalliklari. Tut ipak qurtining zamburug' va pebrina kasalligi. Tut ipak qurti kasalliklari bilan kurash tadbir-choralari. Tut ipak qurtining zararkunandalari va ularga qarshi kurash choralari.	2
9.	9-mavzu. Ipak qurti seleksiyasi, urug'chiligi	Ipak qurtiining zotlari va liniyalari. Zotlar klassifikatsiyasi. Ipak qurtiniig naslchilik ishlari. Ipak qurtini jinsini boshqarish. Urug'chilik korxonalarining tuzilishi. Pillalardan kapalaklarning chiqishi va ular bilan ishlash. Kapalaklarni mikroskopda tekshirish. Takroriy qurt boqish uchun urug' tayyorlash.	2
10.	10-mavzu. Tut daraxtining tuzilishi va uning sistematikasi	Tut daraxtining hayotiy davrlari. Tut daraxtining asosiy organlari va ularni tuzilishi. Tut navlari. Tut urug'chiligi Urug'lik tutzorlari barpo etish usullari. Tut urug'ini tayyorlash texnikasi. Sistematikani maqsadi va vazifasi. Tutni umumiy o'simliklar sistemasida tutgan o'rini. Qichitqigullilar tartibiga kiruvchi qayrog'ochsimonlar va qichitqisimonlar oilasi. Tutgullilar oilasi va ta'rifi. Tut avlodini sistematikasi. G.Koydzumi S.Xamada sistemasi. Sistematika kiruvchi turlarning kelib chiqishi va ularni guruppalarga bo'lish.	2
11.	11-mavzu. Tutni ko'paytirish usullari va ko'chat yetishtirish tartibi.Oziqa beruvchi maxsus tutzorlar tashkil etish va bargidan foydalanish .	Tut daraxtini jinsiy va jinissiz yo'llari bilan ko'paytirish Tutni urug'dan ko'paytirish. Tut ko'chatlari tashkil qilish. Ko'chatzorlardan parvarish qilish. Tut niholchalari yetishtirish. Niholchalarni parvarish qilish. Tut ko'chatlari yetishtirish. Ko'chatlarga shakl berish. Niholchaga ko'chatlarni qazib olish, hillash va jo'natish. Tutzor maydonini tashkil etish, ekish bo'limi. Ko'chatzor bo'limi . Tut ko'chatini o'tkazish va intensiv, buta tutzor tashkil qilish. Buta va baland	2

		tanali tutzor tashkil qilish. Tutzorlarni qator oralaridan foydalanishi barg xosilini aniqlash. Tut bargidan foydalanish va saqlash. oziqa beruvchi tutzorlarni tashkil qilish va bargidan foydalanish	
12.	12-mavzu. Tut daraxti kasalliklari, zararkunandalari hamda ularga qarshi kurash choralari.	Tut daraxti kasalliklarini kelib chiqish sabablari va urlarda bakterial kasalliklar. Bakterioz kasalliklar. Zamburug' kasalliklar va virus kasalligi. Yuqumsiz tut daraxti zararkunandalari. So'ruvchi zararkunandalar. Kemiruvchi zararkunandalar. Tut daraxti kasalliklari va zararkunadalariga qarshi kurash choralari.	2
13.	13-mavzu. Tut seleksiyasi va urug'chiligi	Seleksiyaning vazifasi va qisqacha ta'rifi. Tut seleksiyasining rivojlanishi. Irsiyat va uning o'zgaruvchanligi. Tut seleksiyasi va boshlang'ich material. Tut daraxti seleksiya usullari. Analitik va sintetik seleksiya. Tanlash. Tanlash usullari. Navlarini sinash.	2
14.	14-mavzu. Tut navlari va ularni rayonlashtirish	Respublikamizda ekilayotgan tut navlari. Ularni yetishtirish agrotexnikasi. Xorijdan keltirilgan tut navlari, ularni moslashtirilishi. Hosildor tut ko'chatlariga qo'yiladigan talablar.	2
15.	15-mavzu. Ozuqa tutzorlari tashkil qilish	Tutzor maydonini tashkil etish, ekish bo'limi. Ko'chatzor bo'limi. Tutni o'tqazish buta tutzori tashkil qilish. Baland tanali tutzor tashkil qilish. Tutzorlarni qator oralaridan foydalanish.	2
Jami			30

Laboratoriya mashg'ulot

2-semestr

Laboratoriya mashg'ulot mavzulari		
1.	Ipak qurtining hayvonot olamida tutgan o'rni va rivojlanish davrlari.	2
2.	Ipak qurtining morfologik va anatomik tuzilishi.	2
3.	Tuxumni otalanishi va embriyning hosil bo'lishi.	2
4.	Inkubatoriyani tanlash va tashkil etish.	2
5.	Ipak qurti urug'ini jonlantirish va jonlangan qurtlarini tarqatish tartibi	2
6.	Qurt xonalarini tayyorlash va jihozlash.	2
7.	Ipak qurt boqish agrotexnikasi	2
8.	Pilla terish, qabul qilish va navlarga ajratish.	2
9.	Pillalarni gu'mbagini o'ldirish va quritish.	2
10.	Ipak qurtining kasalliklari va zararkunandalari.	2
11.	Tutlarni urug'idan va vegetativ ko'paytirish usullari.	2
12.	Oziqa beruvchi maxsus tutzorlar tashkil etish va bargidan foydalanish texnologiyasi.	2
13.	Tut daraxtining sistematikasi va tuzilishini o'rganish.	2
14.	Tut urug'ini tayyorlash va ko'karuvchanligini aniqlash.	2

15.	Tut daraxti kasallik va zararkunandalari hamda ularga qarshi kurash choralari	2
Jami:		30

Laboratoriya mashg'ulotlarini tashkil etish bo'yicha kafedra professor- o'qituvchilari tomonidan ko'rsatma va tavsiyalar ishlab chiqiladi. Unda talabalar asosiy ma'ruza mavzulari bo'yicha olgan bilim va ko'nikmalarini amaliy masalalar echish, laboratoriya ishlarini bajarishlar orqali yanada boyitadilar. Shuningdek, darslik va o'quv qo'llanmalar asosida talabalar bilimlarini mustaxkamlashga erishish, tarqatma materiallardan foydalanish, ilmiy maqolalar va tezislarni chop etish orqali talabalar bilimini oshirish, masalalar echish, mavzular bo'yicha ko'rgazmali qurollar tayyorlash va boshqalar tavsiya etiladi.

IV. Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakli va mazmuni.

Talaba mustaqil ishining asosiy maqsadi — o'qituvchining rahbarligi va nazoratida muayyan o'quv ishlarini mustaqil ravishda bajarish uchun bilim va ko'nikmalarni shakllantirish va rivojlantirish.

Talaba mustaqil ishini tashkil etishda quyidagi shakllardan foydalaniladi:

- ayrim nazariy mavzularni o'quv adabiyotlari yordamida mustaqil o'zlashtirish;
- berilgan mavzular bo'yicha axborot (referat) tayyorlash;
- nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llash;
- quritilgan mahsulotlar olish;
- ilmiy maqola, anjumanga ma'ruza tayyorlash va h.k.

Tavsiya etilayotgan mustaqil ishlarning mavzulari:

2-semestr

- 1 Ipak qurtini hayvonot olamida tutgan o'rni va rivojlantirish davrlari.
- 2 Ipak qurtini morfologik va anatomik tuzilishi.
- 3 Ipak qurtining zoologik sistematikasi.
- 4 Tut ipak qurtining ovqat xazm qilish organlari.
- 5 Tut ipak qurtining qon aylanish va nafas olish sistemasi.
- 6 Ipak qurti embriologiyasining tarixiy rivojlanishi.
- 7 Tuxumni hosil bo'lishi va otalanishi
- 8 Tuxumda embrionning hosil bo'lishi va uning rivojlanish bosqichlari
- 9 Tut ipak qurti urug'ini jonlantirishga qo'yish muddatlarini aniqlash usullari.
- 10 Tut ipak qurti boqish agrotexnikasi usullari.
- 11 Takroriy qurt boqish agrotexnikasi.
- 12 Dasta va uning turlari.
- 13 Pilla o'rash biodinamikasi va bosqichlari.
- 14 Pillalarga dastlabki ishlov berish
- 15 Ipak qurtining kasalliklari, zararkunandalari va ularga qarshi kurash choralari.
- 16 Tut ipak qurti zotlari va ularning seleksion tasnifi.
- 17 Ipak qurtida naslchilik ishlari.
- 18 Ipak qurti urug'ini tayyorlash usullari.
- 19 Tut daraxtini sistematikasi va geografik tarqalishi.

- 20 Tut daraxtining tuzilishi va organlarining vazifalari.
- 21 Tut daraxtini ko'paytirish usullari va tartibi.
- 22 Tut daraxtini seleksiyasi va uni o'zgaruvchanligi.
- 23 Tut daraxtini urug'chiligi va tut urug'ini tayorlash texnologiyasi.
- 24 Tut daraxtini urug'chiligi va tut urug'ini tayorlash texnologiyasi.
- 25 Tut daraxtini tashqi muhit omillariga bo'lgan talabi.
- 26 Tut daraxtini tashqi muhit omillariga bo'lgan talabi.
- 27 Oziqa beruvchi maxsus tutzorlar tashkil etish va parvarishlash.
- 28 Oziqa beruvchi maxsus tutzorlar tashkil etish va parvarishlash.
- 29 Tut daraxtining kasalliklari va zararkunandalari.
- 30 Tut daraxtining kasalliklari va zararkunandalari.

V. Talabalar bilimni baholash mezonlari va kreditlarni olish uchun talablar

Fanga oid nazariy materiallar ma'ruza mashg'ulotlarini ma'ruzalarda ishtirok etish va kredit-modul platformasi orqali ma'ruzalarni mustahkamlash hamda belgilangan test savollariga javob berish orqali amalga oshiriladi.

Amaliy va laboratoriya mashg'ulotlari bo'yicha amaliy ko'nikmalar hosil qilish va o'zlashtirish mashg'ulotlarga to'liq ishtirok etish va modul platformasi orqali topshiriqlarni bajarish natijasida nazorat qilinadi.

Mustaqil ta'lim mavzulari modul platformasi orqali berilgan mavzular bo'yicha topshiriqlarni bajarish (test, referat va boshqa usullarda) bajariladi.

Fan bo'yicha talabalar test usulida oraliq nazorat va og'zaki (yoki test) usulida yakuniy nazorat topshiradilar.

Talabalar bilimi O'zbekiston Respublikasi OO'MTVning 2018 yil 9 avgustdagi 9-2018-son buyrug'i bilan tasdiqlangan "Oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimi to'g'risidagi Nizom" asosida baholanadi.

Talabalarning bilimi quyidagi mezonlar asosida:

talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 5 (a'lo) baho;

talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 4 (yaxshi) baho;

talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatni tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda — 3 (qoniqarli) baho;

talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda — 2 (qoniqarsiz) baho bilan baholanadi.

Yakuniy nazorat turini o'tkazish va mazkur nazorat turi bo'yicha talabaning bilimni baholash o'quv mashg'ulotlarini olib bormagan professor-o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.

Fan dasturida berilgan baholash mezonlari asosida fanni o'zlashtirgan talabalarga tegishli ta'lim yo'nalishi (magistratura mutaxassisligi) o'quv rejasida ushbu fanga ko'rsatilgan kredit beriladi.

VI. Asosiy va qo'shimcha o'quv adabiyotlar hamda axborot manbaalari

6.1. Asosiy adabiyotlar

1. Raxmonberdiyev K. Tut daraxti va qalamchalarini ko'paytirish. Toshkent, "Mehnat" 1997 yil.
2. Abdullayev U. Tutchilik. Toshkent, "Mehnat" 1991 yil.
3. Axmedov N. Murodov S. Ipak qurti ekologiyasi va boqish agrotexnikasi. Toshkent, 2004 yil.
4. Axmedov N., Murodov S. Ipakchilik asoslari. Toshkent, 1998 yil.
5. Axmedov N., Elmurodova I. Osnovi shelkovodstva. Tashkent, 2007 god.
6. Axmedov N. Murodov S.-- " Tut ipak qurti biologiyasi"-T: 1995.
7. Raxmonberdiyev K. Muhamedjonova SH. -- " Tut seleksiyasi"-T: 1988.
8. Axmedov N., Navruzov S.- Ipak qurti urug'chiligi. Toshkent, 2014 yil.
9. Axmedov N., Yakubov A - Ipak qurti seleksiyasi. Toshkent, 2014 yil.
10. Axmedov N. Ipak qurti ekologiyasi va boqish agrotexnikasi. Toshkent, 2014 yil.

6.2. Qo'shimcha adabiyotlar

1. Axmedov N. Ipak qurti urug'ini jonlantirish. Toshkent, 1992 yil.
2. Axmedov N., Murodov S. Tut ipak qurti embriologiyasi. Toshkent, 1997 yil.
3. Abduraxmonov A., Rojdestvenskiy K.M. Ipak qurti naslchiligi va urug'chiligi. Toshkent, 1991 yil.

6.3. Internet saytlari

www.sheki-ipek.com.az

www.mavicanet.com

www.nuron.uz

www.google.ru

www.ziyonet.uz

www.яндекс.ru

